

פרשת דוד ובת שבע

תשובה לתגובת איתמר ורהפטיג על פרשת דוד ובת שבע

אני מודה לד"ר איתמר ורהפטיג (להלן א"ו) על שקרא את מאמרי ועל שהעיר את הערותיו החשובות. לצערי, כבר הטרחתי על הקורא בגוף המאמר, שהיה ארוך וכבד, ולכן לא ארשה לעצמי אלא תגובות קצרות, וברמזים, להערותיו, ואסמוך על המעיין. החשובה בטענותיו של הכותב נראית לי זו האומרת ש"אפשר גם לקרוא ולהתרשם אחרת" כלשונו, וממילא שיש בטענותי מידה של סובייקטיביות. דברים אלו ודאי נכונים הם: יקרא הקורא וישפוט, ידחה את הטעון דחייה ויקבל את שראוי לקבל. ועתה לעצם טענותיו, על-פי כותרות הפרקים שבהשגתו.

החידה נשארה

1. א"ו הבין, שהצגתי את דוד בחטאיו כנבל ברשות התורה. כאדם הסומך על החוק נגד הצדק. ושאל - זהו מלך המשיח? ולא היא. מלבד היתרים חוקיים טרחתי להדגיש שהוראות ההיתר של דוד היו מבוססות גם על טענות מכוח הצדק, אלא ש'צדק' זה היה סובייקטיבי ומלא בנגיעות אישיות, מכוח הסבך שדוד שקע בו ומכוח יצרים עזים שפיעמו בו. הנביא מוכיחו גם על כך שהצדק לא היה צדק, ולא רק על כך שהסתמך על החוק היבש (עיין למשל עמ' 93-94. הערה 88 בעמ' 95 וכן עמ' 96-98).
  2. עוד שאל א"ו, האם לא עדיף לוותר על טובתה האישית של בת שבע כדי למנוע חילול השם? תשובתי - **לא ולא**, ובאלי"ף רבתי. אין לך חילול השם גדול כוויתור על עלבונה של אישה הרה שנתאלמנה מבעלה מחשש חילול השם.
  3. א"ו שואל, מה כל כך מיוחד בתשובת דוד. וכי יעלה על הדעת שלא ישוב לאחר תוכחת הנביא? אמנם השווה את התנהגותו בעת שהייתה לו הוראת היתר (שלא כאחאב בכרם נבות, שחטאו היה גלוי לעין השמש) להתנהגותם של שאול, אסא, אמציה ועוזיהו, שכולם היו צדיקים ובעלי הוראות היתר ולא קיבלו את תוכחת הנביא שהוכיחם.
  4. עוד הקשה על גבולותיה של קבלת הדין, וכי שערי תפילה ננעלו? תשובתי - שערי תפילה לא ננעלו, ולכן חזקיהו התפלל אף לאחר שנגזר עליו למות. קבלת הדין נבחנת בשתיים: בכך שהנידון (דוד) אינו מנסה לשנות את גזרת העונש **בכוח בשר ודם** (וכך בורח דוד מפני אבשלום מירושלים, ואינו מנסה להגן על כיסאו, ועוד דוגמאות), וכן אינו בא בטרוניה לאחר שנתקיימה הגזרה.
- עוד שאל על רוגזו המיוחד על מות אבשלום. ניסיתי להתמודד עם כך בדרכי בעמ' 149.

מלך שבור - האומנם?

א"י משיג עלי מחוזקו ותוקפו של דוד במקומות רבים אחרי החטא. ראשית, ממשפטו התקיף בכבשת הרש. תשובתי - אין ספק ששבירתו של דוד הייתה בעקבות תוכחת הנביא ולא בעקבות עצם חטאו שמלכתחילה לא היה מודע לו דיו, ומשפט כבשת הרש קדם לתוכחתו של נתן. עוד הקשה ממשפטו בבני שאול והגבעונים וממלחמותיו בפלשתים בפרקים כ"א וכ"ג. תשובתי - כמעט שלא יכול להיות ספק בכך שפרקים כ"א-כ"ד, המהווים יחידה סגונית נפרדת משאר הספר, הם **פרקים מוקדמים** וזמנם הרבה לפני חטא בת-שבע. (בפרקים אלו מצב פלשתים בבית לחם וחייית פלשתים עדיין בעמק רפאים, ועוד ועוד; דוד בחטא בת שבע כבר שולט על כל האימפריה). בשאר טענותיו של א"י בפרק זה לא מצאתי ממש.

אהבת ה' לשלמה

א"י מקשה: מדוע אהב ה' את שלמה הרי בא סוף כל סוף מחטא? תשובתי - שלמה בא מחטא עם **תשובה** וכך נתקיים בממשיך מלכות בית דוד "אשר בהעותו והכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם וחסדי לא יסור ממנו" (שמו"ב, ז', יד-טו).

תיקון נשמה

הגר"א דסלר הלך בדרך דומה לזו של א"י, ועם זאת פחות נועזת ואינה מצדיקה את הכפייתיות היצרית של דוד בדיעבד. במאמרי הזכרתי את דברי הרב דסלר וכתבתי את השגותי על דרכו (עמ' 75-76, הערה 18). הצדקתה בדיעבד של הכפייתיות היצרית של דוד היא אכן דרך נועזת, וכפי שכתב א"י עצמו, ולא מצאתי לו חבר בדרך עקרונית זו אלא רמ"י מאיזביצא בספר מי השילוח. בדרך זו הוא מבאר שם כמה פרשיות בתורה ומגיע למסקנות שהן לדעתי תמוהות, כגון הצדקתו של מעשה זמרי בן סלוא והטענה שפינחס שהרגו טעה.